

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat împotriva Consiliul raional Edineț, terț Ion Samson, Petru Pleșcan și Eparhia de Edineț și Briceni cu privire la anularea actului administrativ individual.

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Bălți

*(Dosarul nr. 3ra-357/24
NR. PIGD 2-22045795-01-3ra-22042024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ.
Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Instanța de fond: N. Bobu
Instanța de apel: S. Procopciuc, E. Gurmeza, D. Corolevschi

7 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 1 aprilie 2022, Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul raional Edineț, terț Ion Samson și Petru Pleșcan cu privire la declararea nulă a deciziei nr. 1/25 din 8 februarie 2022 „cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare”.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 8 februarie 2022 a fost adoptată de către consiliul raional Edineț, decizia nr. 1/25 din 8 februarie 2022 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare”.

3. Astfel, ca urmare a exercitării controlului asupra actului indicat, au fost constatate abateri de la prevederile art. art. 101 alin (2) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, art. art. 5, 6 și 7 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul în procesul decizional, art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și religie.

4. Susține că, contrar prevederile art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și religie, care prevede că, cultele religioase sânt autonome, separate de stat și statul nu intervine în activitatea religioasă a cultelor, a fost introdusă la solicitarea consilierului Consiliului Raional Edineț, dl Vitalie Cuței ca întrebare suplimentară „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare” la ședința Consiliului raional Edineț la data de 8 februarie 2022, fiind votată cu votul a 22 de consilieri.

5. Totodată, la data de 17 februarie 2022 a fost înaintată de către Oficiu, notificarea nr.1301/OT6/12 Consiliului raional Edineț, dar la data de 22 februarie 2022 a fost expediat răspunsul la notificare de către secretarul consiliului raional dl Ion Samson contrar art. 46 din Legea nr. 436/2006

privind administrația publică locală și pct. 21 din HG 672/2017 pentru aprobarea regulamentelor cu privire la Registrul de stat al actelor locale.

6. Ulterior, la 17 martie 2022 președintele raionului Edineț, dl Nicolai Melnic a expediat suplimentar în adresa Oficiului un răspuns la notificarea nr. 1301/OT6/12 prin care a invocat faptul, că notificarea respectivă va fi examinată la ședința imediat următoare a Consiliului raional Edineț.

7. Invocă că, prin dispoziția nr.19 din 22 februarie 2022 „Cu privire la convocarea ședinței ordinare a Consiliului raional Edineț”, emisă de președintele raionului Edineț, dl Nicolai Melnic urma a fi inclusă în ordinea de zi și notificarea nr. 1301/OT6/12 înaintată de către Oficiu.

8. La data de 30 martie 2022 de către agentul constatator dl Eugeniu Mogorean a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 01 președintelui raionului Edineț dlui Nicolai Melnic în baza art. 326¹ alin. (5) din Codul Contravențional pe faptul neincluserii pe ordinea de zi la ședința consiliului raional de către persoana responsabilă a notificării în cauză.

9. La fel, a specificat faptul că, alocarea din soldul mijloacelor bănești ale Consiliului raional Edineț, constituit în urma executării bugetului pentru anul precedent în sumă de 1000000,00 lei întru susținere și sprijin pentru Eparhia de Edineț și Briceni Catedrala or. Edineț, str. Șoseaua Bucovinei contravine art. 68 din Legea 436/2006 privind administrația publică locală, astfel întrebarea dată nu a fost consultată public, ceea ce contravine cadrului legal menționat în decizia nr. 1/25 din 8 februarie 2022.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin hotărârea din 8 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a admis acțiunea la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat către Consiliul raional Edineț cu privire la anularea actului administrativ individual. S-a anulat Decizia Consiliului raional Edineț nr.1/25 din 8 februarie 2022 ”cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare”.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

11. La 4 octombrie 2022, Consiliul raional Edineț a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 8 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, iar la 15 decembrie 2022 a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 8 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie respinsă acțiunea ca neîntemeiată, tardiv depusă.

12. Prin încheierea protocolară din 2 martie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a atras în proces în calitate de terț, Eparhia de Edineț și Briceni.

13. La 19 aprilie 2023 și 21 aprilie 2023, Eparhia de Edineț și Briceni a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 8 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 8 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin încheierea din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a admis cererea de repunere în termen a apelului depus de Eparhia de Edineț și Briceni prin intermediul Episcopului de Edineț și Briceni Nicodim (Ioan Vulpe) și s-a repus în termen apelul formulat de Eparhia de Edineț și Briceni prin intermediul Episcopului de Edineț și Briceni Nicodim (Ioan Vulpe) împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Central, din 8 septembrie 2022.

15. Prin decizia din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Bălți, s-a respins cererile de apel declarate de Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni, împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț, sediul Central din 8 septembrie 2022, emisă în procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat către Consiliul raional Edineț cu privire la anularea actului administrativ individual.

16. În motivarea soluției Curtea de Apel Bălți a reținut că, decizia Consiliului raional Edineț invocată a fost adoptată în temeiul art. 23, 53, 60, 67 din Codul Administrativ al Republicii Moldova; art. 3, 4, 6(h), 18, 20, 21, 2(g), 27-30, 32, 33, 37 p.3, 38-47, 50 din Legea cu privire la actele normative; art. 3 alin. 2 lit. g), 6, 7-12 din Legea privind transparența în procesul decizional, art. 81 din Legea privind administrația publică locală, art. 61 din Legea privind finanțele publice locale; art. 61 din Legea privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar fiscal, avizului comisiei economie, buget, administrarea bunurilor, juridică, numiri și imunități.

17. A notat că, instanța de nivelul unu a învederat cu temeinicie faptul că actul administrativ contestat în partea aplicării normelor materiale ce stabilește și reglementează modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice în unitățile administrativ-teritoriale a fost adoptat de către Consiliul raional Edineț reieșind din competențele acordate prin lege, în limitele împuternicirilor și scopului pentru care a fost investit în acest sens.

18. Instanța de apel a subliniat că, în partea procedurii de adoptare a deciziei contestate, consiliul nu a ținut cont de prevederile art. 43 alin. (1) lit. v) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006, potrivit cărora consiliul raional realizează în teritoriul administrat următoarele competente de bază: dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), precum și în alte probleme care preocupă populația sau o parte din populația unității administrativ-teritoriale.

19. A reiterat că, instanța de nivelul unu a reținut cu temeinicie faptul că, Consiliul raional Edineț a adoptat decizia nr. 1/25 din 8 februarie 2022 „cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei sf. Vasile cel Mare” în lipsa consultărilor publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de ziua aprobării actului.

20. A reținut prevederile art. 101 alin. (2) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, indicând că, prima instanță justificat a apreciat ca fiind întemeiat argumentul reclamantului Oficiului Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat, precum că decizia Consiliului raional Edineț nr. 1/25 din 08 februarie 2022 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei sf. Vasile cel Mare” urmează a fi anulată, reieșind din faptul că întrebarea data nu a fost consultată public.

21. Mai mult, instanța de nivelul unu justificat a reținut că Consiliul raional Edineț la adoptarea deciziei litigioase urma să țină cont de prevederile art. 43 alin. (1) lit. v) și art. 101 alin.(2) din Legea nr. 436/2006 care instituie condiții pentru introducerea chestiunii pe ordinea de zi și adoptarea deciziei pe marginea chestiunilor introduce în ordinea de zi a ședințelor consiliilor raionale.

22. De asemenea, prima instanță a indicat cu certitudine cu privire la omisiunea Consiliului raional Edineț de a supune dezbaterilor publice chestiunea referitoare la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția catedralei sf. Vasile cel Mare, aceasta reprezentând o abatere directă de la prevederile art. 101 alin. (2) a Legii cu privire la administrația publică locală și a art. 7 din Legea privind transparența decizională.

23. A subliniat că, instanța de fond a reținut cu temeinicie și faptul lipsei la materialele prezentei cauze a dosarului administrativ și a avizului comisiei economie buget, administrarea bunurilor, juridică, numiri și imunități, în temeiul căruia și-a întemeiat consiliul adoptarea deciziei litigioase sau a

vreunei note informative cât și procesul-verbal cu privire la efectuarea consultărilor publice.

24. Instanța de apel a reținut soluția instanței de fond prin care s-a admis acțiunea formulată de Oficiul teritorial Edineț al Cancelariei de Stat către Consiliul raional Edineț cu privire la anularea Deciziei Consiliului raional Edineț nr.1/25 din 08 februarie 2022 „cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare”.

25. Totodată a menționat că, argumentele apelanților Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni privind tardivitatea acțiunii depuse cât și îngrădirea dreptului de acces la justiție, că poziția Eparhia de Edineț și Briceni ca parte în proces n-a fost auzită, că concluziile instanței expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei; privind interpretarea eronată de către instanță a normelor de drept material, nu și-au găsit confirmare și urmează a fi respinse.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 15 februarie 2024 Consiliul raional Edineț a depus cerere de recurs nemotivat împotriva deciziei din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Bălți, iar la 1 aprilie 2024 a depus cerere de recurs motivată solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe din 8 septembrie 2022 și decizia Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care să se respingă acțiunea ca neîntemeiată și tardivă.

27. La 15 mai 2024, Eparhia de Edineț și Briceni a depus cerere de recurs împotriva decizie din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 25 ianuarie 2024 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 8 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

ARGUMENTELE RECURSULUI

28. În motivarea recursului Consiliul raional Edineț a reiterat cele invocate în cerere de apel, suplimentar a indicat că, nu au fost respectate prevederile art. 65 și 67 CPC iar problema drepturilor subiective ale Episcopiei au fost soluționate în lipsa Episcopiei și fără știrea acestuia.

29. În motivarea recursului Eparhia de Edineț și Briceni a indicat că, cu începere din anul 2011 Eparhia de Edineț și Briceni desfășoară construcția unei catedrale în or. Edineț. Eparhia mai are la întreținerea sa o școală de tip internat (elevii sunt întreținuți, cazați și instruiți gratis din contul resurselor Episcopiei). Resursele limitate ale Episcopiei sunt utilizate în vederea susținerii acestor două mari proiecte social culturale.

30. Prin decizia Consiliului Raional Edineț nr. 1/25 din 8 februarie 2022, autoritatea publică locală, a decis alocarea sumei de 1 mln lei, pentru construcția Catedralei din or. Edineț pe str. Bucovinei.

31. Suma respectivă a fost transferată pe conturile Episcopiei de Edineț și Briceni. În condițiile în care, transferul respectiv nu a fost condiționat de careva condiții sau sarcini, mijloacele financiare respective au fost utilizate la construcția obiectivului menționat la pct. 1 din prezenta cerere. Astfel, Episcopia, a avut cel puțin o încredere/așteptare legitimă, în sensul autonom al Convenției, de a putea reține și utiliza fondurile deja primite, fără careva condiții și fără ca dreptul respectiv să fie puse în discuție în mod retroactiv.

32. În perioada 8 februarie 2022 - 20 martie 2023 Eparhia de Edineț și Briceni, nu a cunoscut că legalitatea deciziei nr. 1/25 din 8 februarie 2022 este pusă în discuție de cineva.

33. Menționează că abia la data de 20 martie 2023 Eparhia de Edineț și Briceni a aflat că decizia nr. 1 /25 din 8 februarie 2022 a fost contestată și că prin hotărârea instanței de fond aceasta a fost anulată.

34. Astfel, după ce sursele financiare au fost transferate și utilizate în construcție, la data de 20 martie 2023, Eparhia a aflat că la 1 aprilie 2022 Oficiul teritorial Edineț al Cancelariei de Stat a contestat în instanța de contencios administrativ, decizia Consiliului raional Edineț nr. 1/25 din 8 februarie 2022 „cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei Sf. Vasile cel Mare”.

35. Deși decizia Consiliului Raional Edineț nr. 1/25 din 8 februarie 2022 era favorabilă Episcopiei de Edineț și Briceni și viza direct un bun obținut de aceasta, nici una din părțile la proces nu a informat Eparhia și nu a atras-o în proces. În aceleași condiții, instanța de fond, contrar prevederilor exprese ale art. 205 alin. (2) lit. a) CA, nu a atras Eparhia în proces și nu i-a garantat posibilitatea de a-și realiza în mod efectiv drepturile specificate la art. 205 alin. (5) CA.

36. Tot la 20 martie 2023, a aflat că prin hotărârea emisă la 8 septembrie 2022, în lipsa Episcopiei, Judecătoria Edineț, Sediul Central a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat către Consiliul raional Edineț cu privire la anularea actului administrativ individual. Pentru a emite acest act de dispoziție, instanța de judecată a invocat un motiv formal și anume că APL, Consiliul raional Edineț, ar fi adoptat decizia nr. 1/25 din 8 februarie 2022 „cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția Catedralei sf. Vasile cel Mare” în lipsa consultărilor și dezbaterilor publice cu cel puțin 15 zile

lucrătoare înainte de ziua aprobării actului. Instanța de fond a apreciat că nu ar fi fost demonstrat că la caz, principiul transparenței, ar fi fost respectat prin plasarea proiectului de decizie pe panoul informativ a Consiliului raional.

37. După recepționarea hotărârii motivate a instanței de fond, la data de 18 aprilie 2023 Eparhia de Edineț și Briceni a depus o cerere de apel împotriva hotărârii judecătorei Edineț, sediul Central din 8 septembrie 2022, prin care a solicitat admiterea cererii de apel și casarea integrală a hotărârii emise la 8 septembrie 2022 de Judecătoria Edineț, sediul Central cu trimiterea cauzei spre rejudecare în primă instanță, în legătură cu soluționarea prin respectiva hotărâre, a drepturilor Episcopiei de Edineț și Briceni, fără antrenarea acesteia în proces.

38. Prin decizia emisă la 25 ianuarie 2024 Curtea de Apel Bălți a respins ca nefondate cererile de apel declarate de Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni, împotriva hotărârii Judecătorei Edineț, sediul Central din 8 septembrie 2022, emisă în procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat către Consiliul raional Edineț cu privire la anularea actului administrativ individual.

39. Notează că, în urma lecturării deciziei instanței de apel, a constatat că motivarea soluției instanței de apel reprezintă de fapt o simplă preluare în oglindă, a argumentelor invocate de instanța de fond în urma examinării cauzei în lipsa Episcopiei. Aferent obiecțiilor și temeiurilor pe care Eparhia de Edineț și Briceni le-a invocat în cererea de apel, instanța de apel nu s-a expus nici într-un mod, formulând doar o concluzie generală că acestea nu și-au găsit justificare.

40. Cu referire la caracterul arbitrar al actelor de dispoziție și impactul lor asupra drepturilor subiective ale Episcopiei, indică că, urmare a intrării în vigoare a deciziei Consiliului Raional Edineț nr. 1/25 din 8 februarie 2022, a obținut un bun în sensul dat acestei noțiuni de către jurisprudența CtEDO pe marginea art. 1 prot. 1 la CEDO și era în drept să se aștepte că acest drept îi va fi respectat inclusiv de autoritățile statului.

41. Reține că la caz nu există nici un indiciu că Episcopia ar fi cunoscut sau ar fi contribuit în careva mod la apariția în speță a motivului de anulare invocat de către Cancelaria de Stat și reținut de instanțe, aferent lipsei dezbaterilor publice pe marginea chestiunii soluționate prin decizia nr. 1/25 din 8 februarie 2022. La fel, la caz nu există nici un indiciu că în perioada în care au fost utilizate mijloacele financiare transferate în temeiul deciziei

1/25, Episcopia ar fi contribuit în careva mod, la menținerea sa în neștire despre contestarea actului administrativ enunțat.

42. Indică că, motivul invocat de instanțele de judecată (fond și apel) pentru justificarea anulării actului administrativ contestat este unul formal și apreciază că erorile respective, sau corectarea lor nu poate fi pusă în seama Episcopiei. Ori, în jurisprudența CtEDO este stabilit cu valoare de principiu că greșelile care pot fi atribuite exclusiv autorităților statului nu ar trebui, să fie remediate în detrimentul persoanei.

43. Reiterează că mijloacele financiare transferate Episcopiei în temeiul deciziei 1/25 au fost utilizate cu bună credință, la construcția Catedralei.

44. Actul administrativ în baza căruia Episcopia a primit sumele enunțate și actul de transfer nu conțineau nicio mențiune a faptului că, aceste mijloace ar putea fi utilizate doar după trecerea unei anumite perioade de timp, sau după realizarea a cărorva proceduri.

45. Presupusele erori invocate de instanțe se refereau la un act administrativ care devenise definitiv conform prevederilor CA și care fusese și executat.

46. Suplimentar celor invocate la alineatele anterioare, menționează că, aferent devenirii definitive a deciziei 1/25 menționează că art. 163 pct. b) din CA stabilește expres că procedura de examinare a cererii prelabile nu se efectuează dacă, decizia cu privire la cererea prelabilă înrăutățește situația unei persoane față de situația din decizia inițială.

47. Mai observă că modul în care instanța de fond și instanța de apel au tratat excepția de tardivitate invocată de Consiliu, doar reconfirmă faptul că normele referitoare la cererea prelabilă, în această speță au fost pur și simplu utilizate pentru a justifica exercitarea tardivă a dreptului la acțiune de către o autoritate statală.

48. Apreciază că modul în care hotărârea și decizia recurată abordează problema tardivității acțiunii formulate de OTCS este arbitrară.

49. La fel, reține că modul în care hotărârea și decizia recurată abordează problema dreptului Episcopiei la respectarea bunurilor sale reprezintă o practică arbitrară. Ori, nici instanța de fond și nici instanța de apel, nu au verificat dacă ingerința în dreptul de proprietate obținut de Episcopie ca urmare a executării deciziei Consiliului nr. 1/25 din 8 februarie 2022, respectă un just echilibru între exigențele de interes general și cerințele de protecție a dreptului Episcopiei la respectarea bunurilor sale, precum și dacă măsura dispusă prin actele de dispoziție contestate este necesară într-o

societate democratică și dacă aceasta nu impune o sarcină disproporționată și excesivă în seama Episcopiei.

50. Omisiunile instanței de apel de a înlătura neajunsurile hotărârii instanței de fond, inclusiv omisiunea de a analiza și de a da un răspuns fără echivoc, dacă soluția primei instanțe afectează sau nu dreptul la proprietate al Episcopiei, demonstrează că intervenția Episcopiei, la etapa examinării apelului nu a fost un remediu efectiv, în măsură să înlătore caracterul arbitrar al hotărârii primei instanțe și erorile emise de aceasta. În astfel de condiții, deoarece argumentele regăsite în decizia Curții de Apel constituie doar o preluare a argumentelor invocate de instanța de fond, conchide că decizia emisă la 25 ianuarie 2024 de Curtea de Apel Bălți de fapt perpetuează erorile admise de instanța de fond și implicit urmează să fie apreciată și ea ca un act judiciar de dispoziție care soluționează drepturile unei persoane care nu a fost atrasă în proces.

51. De asemenea subliniază că prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție. Astfel, constată că practica dezvoltată de CSJ, la tratarea aceleiași probleme de drept, dezvoltă două soluții diferite. Prima soluție este axată pe ideea că astfel de erori pot fi soluționate doar în instanța de fond, iar a doua soluție este că astfel de erori pot fi soluționate în instanța de apel.

POZIȚIA INTIMATULUI

52. Prin referința depusă la 26 aprilie 2024, Oficiul Teritorial Edineț al Cancelariei de Stat a solicitat respingerea recursului depus de Consiliul raional Edineț ca fiind unul nefundat și neîntemeiat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

53. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

54. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

55. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

- c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

56. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, ”recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

57. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la 27 martie 2024 recurenților a fost notificată decizia motivată a instanței de apel, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f. d. 230 V-I).

58. Cererile de recurs a fost depuse la data de 1 aprilie 2024 și 15 mai 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursurile sunt depuse cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

59. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

60. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material

capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

61. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

62. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu relevă temeuri justificate care să convingă că există o aparență privind interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temeii de casare a deciziei recurată.

63. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni, conțin obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Bălți, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

64. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia deciziei și care se încadrează în temeiturile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Bălți și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Bălți, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

65. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

66. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

67. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Consiliul raional Edineț și Eparhia de Edineț și Briceni.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni